

Елин Пелин

Нане Джурова Грозданка

Наше село – харно село. Два пъти се жътва жъне, по година гладни седим и пак кураж държим. Наше село – харно село: от две страни слънце грее, от четири месечина, най-ясната – мома Грозда. Грозда нане Джурова, що е от грозде по-сладка.

Грозданка е наша селска слава – кахър чуждоселски. И кой я не знае, он не ни завижда. На бой она е средна, ала е набита, та се тресе, като ходи и задава черни ядове на момците и кара Герчо да подигне мечи калпак и да поотрие с ръка ясно чело. Черна като катран коса украсява Гроздиното бело лице и лежи над челото, като две тънки гарванови крилца, по средата с пътека, а отгоре забодено алено лале.

Лицето й... ете може ли лице да се опише! Фотограф не може баш добре да го докара, та я е с мастило от шикалки ли че ви го изпишем? Не е просто нещо човешкото лице. Оно си има завъркулки, та и дяволът не може да ги разбере. Наша Грозда у лицето е такава, че като я погледнеш, снежна грудка да имаш на сърце, че се стопи като от пролетно слънце. Бело лице, украсено с две вежди, две тънки пиявици, що сърце изпиват и памет завиват. Пустите тънки вежди, сякаш ги е изписал даскал Гаврил с пачето перо! Под веждите две трепки – две мънички ластовични крилца, а изпод них светят две черни оченца, като две ясни звездици, откраднати от сините божи небеса. Погледът на тия очи очарява с чудна благост, ете, това лице, това хубаво носленце, тия мънички, алени уста, тая мъничка брадичка, под която се крие бела гушка гургувичина.

Хеле, тия пусти две трапчинки, що треперят на Гроздините пълни бузи зад самите краища на устата! Две трапчинки, по-пъргави от листето на трепетлика. Пуста Грозда, па като се засмее или заговори!... Мили божичко, ще кажеш, сал крилца й липсват, та на ангелче да се превърне.

А пък как се гизди, как се носи тая проклетия! Цвете у градина по-добро не може да бъде. Тесно черно сукманче, обточено с алени гайтани, стега тънка половина, тънка, равна, сякаш на струг изкарана. Ръкавници й до лактите, пъстри, копринени: най-много личи аленото, по него зеленото, па синьото, па черното, а до него бели нишки. Изпод них широки и тънки кенарени ръкави с деветдесет и девет гънки, а на края с тантела, широка една педя и тънка като паяжина. Леко се повдигат кенарени нагръдки, отрупани с тантели и с тютюрмета... Шумят и съскат като змии бели поли, изпъстрени с най-ситни мъниста.

Славно ти име, Грозданке!

Па кога се на хоро хване, свет се струпа сал сеир да чини. С момците се Грозда надиграва, облог бие и често надвива. Само пред Герчо й петело не пее. Напразно би пищяла писана гайда Тодорчова, ако Грозда

първа хоро не подхване. А пък как играе, боже! Гледаш, че приситни, притрепери, та се чак на место поколи, па не мож да разбереш на земя ли стъпя, или лети по въздуха като пиле. Па ако се хване и Герчо до нея, иди, та ги гони! Не мож разбра хоро ли е, вихър ли е...

Цяло село обича Грозда, цяло село с нея се гордее. От през девет села избрани ергени пукат се от мъка. Нека се пукат – село да се слави. Герчо кураж да продава, че сал него Грозданка обича. А она хем го обича, хем му се сърди: зер Герчо е нехайник, па она не знае дали се преструва, дали си е таков. Ще я срещне он на кладенецо, ще ѝ вземе китката, ще я втъкне на гуглата, па отлети като вран кон из върболяка и пригърми с пицоло, та доловете ехтят:

– И-и-и ху-ууу!

На Грозданка, божем, драго, па се пак ядосва.

– Герчо, каков си бутниколиба! – кори го често тя.

– Трупай лой, Гроздо, не ядосвай се – отговаря шегобиецо проклети, па му се сака да я сруска като шекерче.

Ала Грозданка е дявол и она от политика разбира. Цела седмица го не поглежда и се преструва, че го не зачита за слива, сал да види какво че да прави. Он я гледа, она го не гледа, он се улови до нея, она се откине, он се присламчува оттук-оттам окол нея, она се преструва, че и хабер нема, он се мръщи, она се подсмива. Он се ядоса, стигне я, па и рече на подигравка:

– Мечка!

Она му отвърне:

– Вук! – па избега.

На Герчо му мъчно. Дали она го вече не сака? Защо онтака направи? Нима че намери по-добра от нея? А?... Бре!

Па захване Герчо другояче: издебне я на седенка, сложи се до нея, па въздъхне със се сила:

– Ох!

– Охтика! – прокълне без зла умисъл она. А на Герчо въз мъката мъка му се трушне.

Кръшка он, кръшка – па удари на молба. Герчо, от кого се боят сите селски пцета, Герчо, що трепе вуци с тоягата, Герчо, що се с мечки бори – тоя Герчо падна на молба пред едно момиче! Срамотно!

Майке, срамотно! Да си на негово место и ти че се молиш, побратиме, че се молиш и курбан че колиш.

Кой просн, он носи!

Герчо молй и измолй от Грозда прошка, сълзи (па ти не мой да

обедиш) и една целувка. Сал че големата меча капа му попречи да доближи устни до пламналите страни на Грозда. Па и она не чека, ами избега.

– Е-е – мисли сега Герчо, – ако ми паднеш още веднаж, я и друго знаем – пешин капата че снемем!

КРАЙ

© Елин Пелин

Източник: Словото
Набиране: Георги Величков

Публикация:

Елин Пелин. Събрани съчинения в шест тома, том трети
„Български писател“, С. 1977.
Под редакцията на Тодор Боров, Кръстьо Генов и Пеньо Русев.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5581>]